

Meie inimesed

Euroopa Liit

Integratsiooni
Sihtasutus

KULTUURIMINISTEERIUM

Lehekülje väljaandmist toetavad Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond, Kultuuriministeerium ja Integratsiooni Sihtasutus.

Millal joonistab õpetaja, kes päev otsa teistele joonistamist õpetab? "Õösel," naerab üle 20 aasta kunsti õpetanud Larissa Söduri, kellele pole kell 4 magama minema midagi erilist.

MATTI KÄMÄRÄ

LARISSA SÖDURI: Kui sa joonistada ei oska, mida sa seal maalid?

Joonistamine on kujutava kunsti kuninganna

■ Jõhvi kunstikooli õpetaja Larissa Söduri sõnul pole näitusesaalis raske arvata, kas maali autor on eestlane või venelane. "Isegi 4aastane eesti ja vene laps joonistavad erisuguselt," tõdeb üle 20 aasta lapsi õpetanud pedagoog. "Aga minu meelest ongi see tore."

TIIA LINNARD
ttaa@pohjarannik.ee

Larissa, te räägite ühtviisi hästi nii eesti kui vene keelt. Pean tunnistama, et mina, kes ma olen nagu teiegi Ida-Virus üles kasvanud, jään vene keelega teinekord jänni.

Ma käisin eesti lasteaias ja mu isa oli eestlane.

Aga kodune keel?
Kodune keel oli vene keel.

Lasteaia-iga on seega just see õige iga keeleõpingutega pihta hakata - õpid just kui muuseumis, ise ei saa arugi, et õpid.

Jah, mudilasena imbub keel sinu sisse nii, et sa seda üldse ei märka. On küll kaks keelt, kuid rääkima hakates lükitakse jutu sisse sõnu mõlemas keeles.

Ja juttu jätkub kauemaks... Te olete õppinud kunsti nii Venemaal kui Eestis.

Jah, kõigepealt lõpetasin Jõhvi kunstikooli, siis õppisin neli aastat Moskva lähisel Tveri kunstikoolis - see oli tol ajal nagu meie Tartu kunstikool, kus sai keskerihariduse. Seejärel tulin koju tagasi.

Mis teid siia kutsus?
Ma pidin tulema, sest mul oli suunamine Kohtla-Järve sovhoosist.

Väga huvitav aeg! Inimene läheb õppima kunsti suunamisega sovhoosist!

Neil oli vaja kunstnikkujundajat ning ma ühe aasta töötasin seal.

Te olete lõpetanud ka Tallinna kunstnistiituudi moedisaineri erialal. Mille poolest erines Venemaal õppimine tudeerimisest Eestis? Ma eeldan, et see erinevus oli olemas.

Ausalt öeldes oli erinevus väga suur, kui rääkida maalisest. Kui Vene koolkond pöörab suurt tähelepanu tonaalsuse nüanssidele, minnes oma töös sügavuti, siis Eestis on maal rohkem dekoratiivne ning koloriit pole nii suur. See on iseloomulik kõikidele Balti riikidele.

Üks Eesti kunstiakadeemia lõpetanud noormees kurtis mulle, et siin õpib kõike muud, ainult mitte joonistama. Et selleks tuleb minna Venemaale.

Joonistamine oli Venemaal kõige tähtsam õppeaine. See on kujutava kunsti tsarina. Kui sa ei oska joonistada, mida sa seal maalid? Ainult abstraktselt.

Moedisaineri eriala... Te kujundate endale ise riideid?
Ma ei tee praegu selles valdkonnas midagi. Pärast lõpetamist oli mul Tallinnas paar näitust, kuid siin ei ole moedisaineri erialaga midagi peale hakata. Mul oli Tallin-

nas õpetajaks üks juhtivaid moedisainereid - Jelena Ljutjuk, väga andekas inimene. Kuid ma jõudsin moe juurde liiga hilja, see oleks pidanud juhtuma 25 aasta eest.

Kas piltide järgi on võimalik aru saada, kas näituse autor on eestlane või venelane?
Võib küll. Isegi 4aastane eesti ja vene laps joonistavad erisuguselt. Aga minu meelest ongi see tore.

Kahtlemata! Kunsti valdkond sellest ainult võidab.

Minule on näitusel kõige tähtsam üldse see, kas seal on midagi helget, mis kanduks üle ja jääks mõneks ajaks sinu sisse. Paljud kunstnikud elavad lõuendil välja hoopis negatiivseid emotsioone, valades sinna oma sappi. Pärast sellise näituse külastamist on nii raske tunne, et tahaks selle taaga endalt kuidagi maha pesta.

Nii et kunst tähendab teile eelkõige positiivset laengut?
Jah, see on mulle väga tähtis.

No kuulge, mõnikord on just sisemine äng põhjuseks, miks kunstnik pintslit haarab.

Las need tööd jäävad tema ateljeesse, hoidku need endale. Maailmas on niigi palju kurjust, miks peaks seda ka näitusesaali tooma?

Kui klassikud rahule jätka - keda te Venemaa kunstnikest eelkõige hindate?

Ilja Glazunovi - väga tark ja huvitav inimene, väga suur talent.

Ja Eesti poole pealt?
Lapsena meeldisid mulle väga Malle Leisi tööd, samuti

LARISSA SÖDURI

Mudilasena imbub keel sinu sisse nii, et sa seda üldse ei märka.

Päasukese maalid. Tegelikult meeldivad nad mulle siamaani ja meeldivad ka paljude teiste kunstnike tööd. Väga palju andekaid on noorte seas.

Kunstis on terve ports "ism": abstraksionism, klassitsism, sürrealism, ekspressionism... Vaene näitusekülastaja ei pruugi teadagi, mis "ismi" üks või teine talle meeltmööda olev maal "pöeb". Milline "ism" on teie lemmik?

Abstraksionism. See on huvitanud mind kogu aeg, kuid samas võin ma maali da ka realistlikult - maastikke, lilli.

Te olete lapsi õpetanud üle 20 aasta. Kuidas on võimalik veel ise maalida pärast tööpäeva, täis värve, pintsleid, natüürmortide tarvis seatud kompositsioone ja tarkuse vanaema kombel kordamist, kordamist ja kordamist?

Muidugi on see raske. Kui oled väsinud, ei tule maalimisest enam midagi välja. Aga natuke puhkad ja siis maalid õösel. Magama lähed lõpuks kell 3, kell 4. Niisugune see elu on.

Kas teie haarate pintslit järelle alles siis, kui kogu maali kontseptsioon on mõttes olemas?

Mõnikord on nii, kuid mõnikord ei tea sa veel isegi, mis tulema hakkab. See on siis, kui tuhin tuleb peale ja sa võid paari tunniga töö valmis saada. Kui see hetk mööda lasta, on ta igaveseks läinud.

Narva rootslased vaatavad tulevikku

■ Rootsi selts on praegu üks väiksemaid rahvuskultuuriseltse Narvas, kuid sellel on suured plaanid.

IRINA KIVISELG
irina@pohjarannik.ee

Narva rootslased asutasid oma seltsi 1996. aastal. Tamara Barbarina, kes on üks "teerajajatest", meenutab, et toona, poliitilise ja ühiskondliku korra vahetumise ajal, oli palju segadust ning Skandinaavia juurtega inimesed püüdsid leida võimalust kolida üle teistesse riikidesse: õppisid keeli, sõlmisid sidemeid...

Nende lootuste teostegemisel etendasid olulist rolli just rahvuskultuuriseltsid, mille juurde rajati näiteks pühapäevakoole, kus sai õppida keelt ja riikide ajalugu.

"Lisaks seltsile tegutses meil ka rootsi klubi, kuhu kogunesid teisest rahvusest inimesed, kellele pakkusid huvi selle maa ajalugu ja kultuur," räägib Tamara.

"Paljud saavutasid oma eesmärgi ning sõitsid ära, kuid meie, kes me Narva jäime, jätkame alustatud ettevõtmisi. Keelt õppisime Tartu ülikooli Narva kolledži juures kursustel, mind isiklikult aitab väga palju kirjavahetus ajaloolisel kodulemaal elavate inimestega."

Tähistatakse pühi

Narva rootslased tähistavad rahvuspühi ja ajaloolisi tähtpäevi, korraldavad konverentse ja muid üritusi. Kõige meelde jäävamad olid teadlase ja arsti Carl von Linné 300. ning kirjanik Astrid Lindgreni 100. sünniaastapäevale pühendatud üritused. Mõne aasta eest külastas rühm narvalasi sõpruslinna Karlskogat.

Tamara rõhutab, et väga suur rolli nende seltsi elus mängis üks selle asutajaid ja

endine esimees, varalahkunud Natalja Modisson. "Ta oli jurist ning nägi palju vaeva, et riiklikul tasandil tõestada, et Eesti on mitmekultuuriline riik ning siinsetel rahvuskultuuriseltsidel on õigus eksisteerida."

Rootsi seltsil on vahetunud mitu esimeest. Viimastel aastatel oli selle eesotsas just Tamara Barbarina, kunstnik, kes töötas Kreenholmi manufaktuuris kolm aastakümnet.

"Ma olen loomult aktiivne ja loominguline inimene, kuid raamatupidamine ja paberimajandus ei ole minu rida. Mul on hea meel, et leidus inimene, kes oli nõus valitsemisohjad enda kätte võtma."

Uus esimees Rootsist

See inimene - Sirkka-Liisa Östlund - saabus Stockholmist. Ta on Tallinna Vana-Narva seltsi liige, kes lahkus Rootsi raskel sõjajärgsel ajal ning läks seal mehele. Ametikohustustega seoses saatis ta kuninganna Silviat, kui too Narvas käis.

Sama aktiivselt osaleb seltsi tegevuses tema abikaasa Christer, kes ostis Narvas naise sugulase, endise linnapea vana maja, millega neil on suured tulevikuplaanid. Esialgu käivad Östlundid Narvas ainult aeg-ajalt, sest Sirkka-Liisa veel töötab. Kevadel läheb ta aga pensionile ning neil on kavas siia püsivalt elama asuda.

Christeri üks huvitavaid algatusi on olnud linnakülastajate ekskursiooni "Rootsi maja" korraldamine ning koos Irina Gavrilovaga käsitööstajate Lidia avamine. Tema enda projekti põhjal õmmeldi ajaloolised kostüümid ning "rootslased" osalesid Narva linnuse all toimunud "lahingutes".

Östlundide tulevikuplaanid on seotud ajaloolise koduga - pärast rekonstrueerimist võiks sellest saada lisaks seltsi liikmetele ka kõikide linlaste kohtumispaik. Siia võiks tulla meenekauplus, kohvik, võib-olla väike muuseum, mis teeksid vanast hoonest turistide köitva objekti.

Selle Christer Östlundi ostetud majaga seostavad Narva rootslased paljusid tulevaseid projekte. ILJA SMIRNOV